



UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Wydział Lekarski

Dr hab. Barbara Bętkowska-Korpała, prof. UJ
Zakład Psychologii Lekarskiej Katedra Psychiatrii
Uniwersytet Jagielloński collegium medicum

**Recenzja dorobku naukowego dr. Pawła Atroszko pod tytułem
„Analiza kompulsywnych zachowań o charakterze pracy i uczenia się jako
uzależnienia behawioralnego i ich potencjalnych uwarunkowań
i konsekwencji indywidualnych i społecznych”
w postępowaniu o nadanie stopnia doktora habilitowanego
w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia**

wykonana w ramach zasad postępowania habilitacyjnego określonych w Ustawie o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce Dz. U. z 2020 r., poz. 85 z późniejszymi zmianami).

I. Informacje o wykształceniu i zatrudnieniu

Dr Paweł Atroszko jest psychologiem. Pracę magisterską pt. „Osobowościowe korelaty wysokiego i niskiego pracoholizmu hiszpańskich studentów i osób czynnych zawodowo” obronił w 2009 roku, a w 2015 roku uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie psychologii na podstawie rozprawy doktorskiej pt. „Struktura uzależnienia studentów od uczenia się - wybrane czynniki ryzyka, związek ze stresem i strategiami radzenia sobie oraz funkcjonowaniem psychospołecznym”. Obie prace otrzymały wyróżnienie w Instytucie Psychologii, Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu

Katedra Psychiatrii | Zakład Psychologii Lekarskiej
ul. Jakubowskiego 2, 30-688 Kraków, tel. +48 12 400 12 36
www.katedrapsychiatrii.wl.cm.uj.edu.pl



UNIwersytet Jagielloński
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Wydział Lekarski

Gdańskiego, w obu pracach promotorem był Prof. UG. dr hab. Mieczysław Ciosek. W 2011 roku Habilitant uzyskał licencjat z filologii angielskiej (z wyróżnieniem) także na Uniwersytecie Gdańskim.

W latach 2012-2016 Paweł Atroszko pracował na stanowisku asystenta w Zakładzie Psychometrii i Statystyki Instytutu Psychologii w Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego. Po obronie doktorskiej, od 2016 roku kontynuuje zatrudnienie na stanowisku adiunkta.

II. Ocena osiągnięcia naukowego

Podstawą prawną oceny osiągnięcia naukowego przedstawionego mi do recenzji jest art.219 ust. 1 pkt. 2 Ustawy o Szkolnictwie Wyższym z dnia 20 lipca 2018 roku.

Habilitant za swoje osiągnięcie naukowe uznał cykl tematycznie powiązanych 24 prac pod tytułem **Analiza kompulsywnych zachowań o charakterze pracy i uczenia się jako uzależnienia behawioralnego i ich potencjalnych uwarunkowań i konsekwencji indywidualnych i społecznych**, w skład którego weszły prace o charakterze teoretycznym i empirycznym, w tym badania longitudinalne prowadzone w zespołach międzynarodowych. W cyklu znalazły się także krótkie komentarze do redakcji, które choć są spójne tematycznie z kluczowymi publikacjami cyklu to jednak ich miejsce widziałabym w pozostałym dorobku Habilitanta. Prace w większości są publikowane w wysoko punktowanych czasopismach naukowych m.in. takich jak: *International Journal of Mental Health and Addiction, Journal of Behavioral Addictions Addictive Behaviors, International Journal of Environmental Research and Public Health*.

Wkład Habilitanta w powstanie prac wieloautorskich w cyklu jest znaczący i zazwyczaj polegał na opracowaniu koncepcji teoretycznej, projektowaniu badań, dokonania przeglądu literatury, analizie i interpretacji danych, formułowaniu wniosków, przygotowaniu manuskryptu, kierowaniu pracami zespołu współautorów a także



UNIwersytet Jagielloński
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Wydział Lekarski

pozyskiwaniu funduszy na badania. W 16 publikacjach w cyklu Habilitant był pierwszym autorem, a w 19 autorem korespondencyjnym. W przeliczeniu na wyniki procentowe w 89% publikacji teoretycznych i w 86% prac empirycznych w cyklu był jedynym/pierwszym i/lub korespondencyjnym autorem. Prace Habilitanta składające się na cykl posiadającym wskaźnik oddziaływania IF = 77,89 (łącznie IF w całym dorobku wynosi 135,48), a index Hirscha według Web of Science wynosi 12.

Tematyka publikacji w cyklu koncentruje się na analizie i badaniu zachowań związanych z uczeniem się i pracą zawodową, które były analizowane w kontekście mechanizmów uzależnienia, a wg nowej klasyfikacji ICD-11 - zachowań uzależniających. W pracach odnosił się do zagadnień dotyczących konceptualizacji opisywanych zjawisk, także w kontekście zaburzeń psychopatologicznych, uwarunkowań indywidualnych, środowiskowych i prawnych oraz konsekwencji tych zachowań w perspektywie jednostki i społecznej. W swoim bardzo dobrze napisanym autoreferacie podkreślał znaczenie definiowania oraz metodologii prowadzonych badań i wskazywał na uzyskane rezultaty w badanych obszarach odwołując się do konkretnych publikacji. Habilitant wraz ze współpracownikami określił liczne obszary badań, które analizował w swoim dorobku habilitacyjnym, a dotyczyły one:

1. konceptualizacji aktywności zawodowej i uczenia się w kontekście stopnia zaangażowania w te czynności, analizy mechanizmów kompulsywnych zachowań, zaburzeń typowych dla funkcjonowania osobowości obsesyjno-kompulsywnej oraz dla mechanizmów uzależnienia, odwołując się do medycznych klasyfikacji zaburzeń. Ten obszar analiz i badań własnych jest eksplorowany przez Pana doktora od wielu lat – od czasu prowadzenia badań do pracy magisterskiej. W ostatnich pracach, które zostały włączone do cyklu analizował te zjawiska w szerszym modelu biopsychospołecznym akcentując zagadnienia definicji i modeli teoretycznych, które rozwijały na przestrzeni kilku dekad, analizy potencjalnych uwarunkowań badanych zachowań, skutków i współwystępujących z nimi zaburzeń, problemów metodologicznych, w tym narzędzi



UNIwersytet Jagielloński
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Wydział Lekarski

badających te zjawiska. Szczególną uwagę trzeba zwrócić na porównania międzykulturowe w badaniach podłużnych realizowanych na populacji polskiej i norweskiej, które wskazały na inne psychospołeczne uwarunkowania tych zachowań. Ten nurt badań Habilitant nadal rozwija we współpracy z innymi ośrodkami naukowymi;

2. konceptualizacji uczenia się jako wczesnej potencjalnej formy uzależnienia od pracy oraz badań, które wskazały na podobieństwa i różnice tych form aktywności w zakresie: rozpowszechnienia zjawisk, charakterystyki objawów, czynników ryzyka indywidualnych i społecznych, możliwości wystąpienia negatywnych konsekwencji zdrowotnych oraz współwystępowania z innymi zaburzeniami psychicznymi, szczególnie z OCD, zaburzeniami odżywiania i uzależnieniami. Wiele miejsca w swoich pracach badawczych Pan dr Paweł Atroszko poświęcił zagadnieniu występowania mechanizmów uzależnienia jako formy radzenia sobie w sytuacjach stresu i negatywnym skutkom tego nieefektywnego radzenia sobie z trudnościami. Nie jest to odkrywcza perspektywa mechanizmów uzależnienia jako zjawiska biopsychospołecznego, ale w kontekście pracy i uczenia się wniosło wiele dobrze udokumentowanych wniosków. W związku z obowiązującą klasyfikacją ICD-11 warto skorzystać z zaproponowanego tam pojęcia „zachowania uzależniające”, które mogłoby odnosić się do używanych przez Habilitanta terminów takich jak: kompulsywne/uzależnienie behawioralne od uczenia się i pracy;
3. uwarunkowań i konsekwencji psychospołecznych zachowań uzależniających związanych z uczeniem się i pracą zawodową w kontekstach indywidualnych, środowiska nauki i pracy oraz warunków społeczno-prawnych w skali makro. Na uwagę zasługuje stworzony i weryfikowany empirycznie przez Habilitanta i współpracowników model relacji czynników mikro-mezo i makro z zachowaniami uzależniającymi dotyczącymi uczenia się i pracy;
4. implikacji praktycznych wynikających z prac pogładowych i empirycznych Habilitanta, które odnoszą się do perspektywy indywidualnej oraz zdrowia publicznego. W podsumowaniu swojego cyklu Habilitant wskazał na paradoks związany z tym, że



UNIwersytet Jagielloński
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Wydział Lekarski

z jednej strony zachowania uzależniające związane z pracą i uczeniem się mogą mieć negatywne konsekwencje biopsychospołeczne, a z drugiej strony są to zachowania cenione i akceptowane społecznie.

Publikacje ujęte w cyklu oraz ta część autoreferatu, w której zostały one przedstawione są spójnym bogatym opisem analizowanych zjawisk związanych z uzależnieniem behawioralnym od uczenia się i pracy. Zostały one przedstawione wielowymiarowo i w sposób bardzo przystępny. Przedstawiony w cyklu habilitacyjnym dorobek naukowy ma wartość nie tylko poznawczą, ale ma także znaczenie aplikacyjne.

Oceniając całościowo prace Habilitanta wskazane jako osiągnięcie naukowe będące podstawą do nadania tytułu doktora habilitowanego, należy podkreślić, iż publikacje charakteryzują się wysokim poziomem merytorycznym i metodologicznym, oryginalnością, pomimo szerokiego ujęcia dążeniem do spójnego ujęcia badanych zjawisk, co stanowi znaczny wkład w rozwój nauk o społecznych w dyscyplinie psychologia.

III. Ocena pozostałych osiągnięć badawczych

Treści publikacji cyklu są uzupełnione w rozdziałach podręczników opublikowanych w naukowych wydawnictwach polskich i międzynarodowych. Właściwie zdecydowaną większość dorobku publikacyjnego od czasu uzyskania tytułu doktora, Habilitant włączył w przedstawiony cykl 24 prac pod tytułem „Analiza kompulsywnych zachowań o charakterze pracy i uczenia się jako uzależnienia behawioralnego i ich potencjalnych uwarunkowań i konsekwencji indywidualnych i społecznych”. Inna działalność naukowo-badawcza Dr Pawła Atroszko dotyczy metodologii badań, a także innych form aktywności, które mogą predysponować do zachowań uzależniających np. od portali społecznościowych. Ponadto wątkami analizowanymi przez Habilitanta są uwarunkowania i konsekwencje zachowań charakteryzujących się wrogością oraz

Katedra Psychiatrii | Zakład Psychologii Lekarskiej
ul. Jakubowskiego 2, 30-688 Kraków, tel. +48 12 400 12 36
www.katedrapsychiatrii.wl.cm.uj.edu.pl



UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Wydział Lekarski

zaufaniem, a także warunki kształtowania dobrostanu w systemie edukacji. Dodatkowy dorobek publikacyjny oceniam pozytywnie i uważam, że także wnosi duży wkład w rozwój wiedzy psychologicznej.

IV. Informacja o wykazywaniu się istotną aktywnością naukową

Dr Paweł Atroszko swoje prace naukowo-badawcze realizuje w ramach współpracy z instytucjami krajowymi i zagranicznymi, które zaowocowały licznymi publikacjami, które zostały włączone do przedstawionego cyklu. Habilitant przebywał na czterech długoterminowych oraz trzech krótkoterminowych pobytach naukowych w jednostkach zagranicznych, głównie na Uniwersytecie w Bergen w Norwegii. Z naukowcami z Uniwersytetu w Bergen zrealizował jako kierownik dwa projekty finansowane ze źródeł zewnętrznych (Narodowe Centrum Nauki - Etiuda 1 oraz Research Council of Norway) i aktualnie realizuje dwa projekty o charakterze badań longitudinalnych jako kierownik w ich polskiej części. Aktualnie, w ramach programu NCN – Sonata 16, dr Paweł Atroszko kieruje projektem we współpracy z Uniwersytetem Śląskim. Habilitant brał czynny udział łącznie w kilkudziesięciu konferencjach, w tym 62 zagranicznych konferencjach naukowych, na których prezentował wyniki badań swoich i współpracowników.

Działalność dydaktyczna, organizacyjna i popularyzatorska Habilitanta zasługują na podkreślenie. Oprócz prowadzenia zajęć dydaktycznych ze studentami psychologii był promotorem 10 prac magisterskich oraz promotorem pomocniczym i recenzentem prac magisterskich. Od 2015 roku jest opiekunem Koła Badań Psychologicznych, w którym studenci mają imponujące osiągnięcia. Ponadto współpracował w kilku Komitetach Organizacyjnych i Naukowych konferencji, w tym w dwóch międzynarodowych.

Dr Paweł Atroszko jest członkiem dwóch zagranicznych organizacji: International Association for Cross-Cultural Psychology, Concurrent Disorders Society (od 2019 roku członek zarządu). Był redaktorem w czasopismach naukowych, w tym wydań specjalnych w czasopismach *Health Psychology Report* oraz *Sustainability*. Wykonał ponad 30



UNIwersytet Jagielloński
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Wydział Lekarski

recenzji dla czasopism z listy JCR, m.in. *Journal of Behavioral Addictions*, *Addictive Behaviors*, *Personality and Individual Differences*, *Health Psychology Reports*, *International Journal of Environmental and Public Health*. Podejmuje także aktywności popularyzujące wiedzę poprzez tworzenie nowoczesnych form przekazu np. portal dotyczący uzależnienia od pracy (workaddiction.org) czy też pisanie artykułów popularnonaukowych, wygłaszania wykładów i udzielania wywiadów dla mediów.

Aktywność naukowa, dydaktyczna i organizacyjna dr Pawła Atroszko została doceniona poprzez otrzymywanie przez niego licznych nagród i stypendiów.

V. Konkluzja

Podsumowując wyżej wyrażone opinie na temat głównego osiągnięcia i innych aktywności naukowych dr. Pawła Atroszko stwierdzam, że Pan doktor posiada bogaty i bardzo spójny tematycznie dorobek naukowy, a jego osiągnięcia naukowe stanowią znaczny wkład w rozwój nauk społecznych oraz mają charakter aplikacyjny, zarówno w perspektywie indywidualnej, jak i zdrowia publicznego. Podejmując współpracę z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi podejmuje badania z wykorzystaniem nowoczesnej metodologii badań stwarzając możliwości rozwoju nowych konceptualizacji zjawisk związanych z zachowaniami uzależniającymi. Tym samym, przyczynia się do rozwoju psychologii, a korzystając z perspektyw innych dziedzin naukowych wychodzi poza powszechnie przyjęte schematy, tworząc modele uwzględniające współzależności różnych czynników o charakterze biopsychospołecznym.

Przedstawione do recenzji osiągnięcie naukowe Dr. Pawła Atroszko pt. „Analiza kompulsywnych zachowań o charakterze pracy i uczenia się jako uzależnienia behawioralnego i ich potencjalnych uwarunkowań i konsekwencji indywidualnych i społecznych” w postaci cyklu 24 publikacji spełnia kryteria wymienione w Ustawie



UNIwersYTET JAGIELLOŃSKI
COLLEGIUM MEDICUM
W KRAKOWIE

Wydział Lekarski

o Szkolnictwie Wyższym z dnia 20 lipca 2018 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. **W związku z tym wnoszę do Rady Dyscypliny Psychologia Uniwersytetu Gdańskiego o nadanie Panu dr. Pawłowi Atroszko stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w dyscyplinie psychologia.**

Barbara Biskupska Urszula

Kraków, 26 sierpień 2023 roku

Katedra Psychiatrii | Zakład Psychologii Lekarskiej
ul. Jakubowskiego 2, 30-688 Kraków, tel. +48 12 400 12 36
www.katedrapsychiatrii.wl.cm.uj.edu.pl